

[Erhard Jakobsen.]

finder jeg meget, meget glædeligt, og så tror jeg, at mange medlemmer vil nu forstå, hvorfor vi i går fik udleveret en sut. Jeg føler trang til at tage den i munden, når vi om lidt skal stemme om dagsordensforslaget.

(Kort bemærkning).

Morten Lange: Jeg synes, det er rimeligt, at hr. Erhard Jakobsen tager en sut i munden.

Derudover vil jeg gerne bemærke, at ganske karakteristisk for denne debat har været de borgerlige partiers bestandige sorg over, at de ikke har kunnet trække regeringen lige så meget til højre, som de gerne ville. Det var også ganske interessant at se, at først siger man, at man ikke kan trække regeringen nogen steder, og derefter tager man en lang debat om det forsvarsspørgsmål, hvorom man vel ved, at hvis vi skulle trække regeringen nogen steder hen, så blev det bestemt ikke til den side, hvor den borgerlige gruppe sidder. Så meget har vi fået ud af det, så meget er blevet afklaret.

Jeg skal kun komme med én bemærkning til, som jeg fuldstændig har glemt: på trods af de trusler om en forsvarsordning, som vi har fået fra højre side i salen, vil vi stemme for det forslag til tillægsbevillingslov, som vi trods alt skal stemme om i dag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslag om motiveret dagsorden af Orla Møller (se sp. 6818)

vedtoges enstemmigt med 83 stemmer; 80 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 163 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Der er ikke mere på dagsordenen.

I skrivelse af dags dato meddeler økonomi- og budgetministeren under henvisning til forretningsordenens § 19, stk. 3, at han ønsker skriftligt at give tinget en redegørelse om ændringer i centraladministrationens organisation og virkemåde. Eksempla-

rer er omdelt. Redegørelsen vil blive optaget i Folketingstidende.

Udvalget angående forslag til folketingsbeslutning om analyse af beskæftigelsesmulighederne for midaldrende og ældre [af Simonsen m. fl.] har afgivet beretning over nævnte forslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Medlem af folketinget Skovmand har meddelt mig, at han ønsker til indenrigsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Hvor store besparelser vil det kunne give for det danske sygehusvæsen, om der blev indført et påbud om at bære sikkerhedssele i bil?“

Spørgeren udbeder sig skriftligt svar.

Medlem af folketinget Hans Toft har meddelt mig, at han ønsker til socialministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren oplyse, om socialministeriet normalt godkender, at der ansættes syv socialpædagoger, en socialrådgiver og en lærer til et observationshjem, der skal modtage ti unge, som midlertidigt er kommet i vanskeligheder, og hvor stort det samlede personale på en sådan institution er?“

Spørgeren udbeder sig skriftligt svar.

Skriftlig redegørelse.

Redegørelse om ændringer i centraladministrationens organisation og virkemåde.

Af økonomi- og budgetministeren (31. maj 1972):

Spørgsmålet om tilvejebringelse af grundlaget for politiske beslutninger og den måde, hvorpå disse føres ud i livet, har i de seneste år påkaldt sig stadig større interesse. Dette gælder både folketingets arbejdsformer og den centrale og lokale administrations virkemåde. Dette kan næppe undre nogen. Det erkendes fra alle sider, at der er et væsentligt behov for samfundsmæssig styring både af den økonomiske udvikling og af andre grundlæggende forhold, som er med til at bestemme den menneskelige trivsel. Den dynamiske udvikling, vi oplever, har medført, at reformarbejdet på alle niveauer i den offentlige virksomhed har antaget større dimensioner end tidligere, og dette stiller store krav til den offentlige organisation. Det er naturligt, at politikerne inter-

[Økonomi- og budgetministeren.]

esserer sig for reformernes indhold, men interessen må også have relation til alle de gøremål, der ligger forud for og efter de store beslutninger. Den grundlæggende struktur i det administrative apparat og dets virkemåde er et så vigtigt spørgsmål, at jeg har ønsket at give en redegørelse for nogle foranstaltninger, regeringen agter at træffe med hensyn til centraladministrationens forhold.

Disse spørgsmål har gennem tiderne været genstand for mange overvejelser i udvalg og kommissioner; det er især sket i form af undersøgelser inden for særlige områder, men vi har også haft undersøgelser, der mere generelt skulle belyse problemerne.

Således fremsatte administrationsudvalget af 1960 i sin første betænkning, som kom i 1962, en række principielle synspunkter. Blandt de vigtigste må nævnes udvalgets anbefaling af, at ministrenes og dermed departementernes rent udførende opgaver indskrænkes. Der ligger her fortsat en række uløste opgaver, selv om der er sket visse ændringer i den retning.

Udvalgets synspunkter dannede således baggrund for reformer inden for en række styrelser, f. eks. undervisningsministeriet, departementet for told- og forbrugsafgifter, budgetdepartementet, arbejdsministeriet samt handelsministeriet. Det var her et fælles træk, at man udskilte en række sagsgrupper fra departementerne til varetagelse i særlige direktorater.

I oktober måned 1970 besluttede den daværende regering at nedsætte en arbejdsgruppe af yngre sagkyndige til på ny at overveje centraladministrationens almindelige organisatoriske problemer. Hovedpunkterne i arbejdsgruppens kommissorium var spørgsmålene centraladministrationens opbygning og specielt departementernes organisation og arbejdsgang, men også spørgsmålet om udskillelsen af konkrete sager fra departementerne. Arbejdsgruppen skulle også fremkomme med en redegørelse for de principielle muligheder for statslig styring af en decentraliseret administration. Spørgsmålet om ressortomlægninger mellem ministerierne var holdt uden for kommissoriet.

Arbejdsgruppen afgav sin betænkning i december 1971; den indeholder en snes forslag. De fleste er begrundet i behovet for en

bedre planlægning på det overordnede niveau og en mere moderne tilrettelagt styring af den samlede offentlige virksomhed.

Begrebet planlægning er jo meget omfattende; det dækker i virkeligheden alle de tilfælde, hvor man har tænkt sig om, før man handler, og overvejet, om dispositionen passer ind i et bredere mønster. Denne handle måde hører hjemme alle steder i såvel privat som offentlig administration. Jeg opfatter det således, at den planlægning, der skal foregå på det departementale niveau, og som man bør styrke, omfatter de langsigtede overvejelser om lovgivningsreformer, rammerne for ressourceanvendelsen både med hensyn til penge og personel og investeringspolitikken. I denne virksomhed indgår selvsagt som en vigtig faktor et nøje kendskab til og styring af de langsigtede overvejelser, der må foregå i administrations øvrige led.

Behovet for en sådan planlægning og for en mere hensigtsmæssig styring af de dispositioner inden for det offentlige, som indebærer anvendelse af ressourcer, understreges af den forholdsmæssigt stærke vækst i den offentlige sektor. I alt er de samlede offentlige udgifters andel af nationalindkomsten steget fra ca. 20 pct. i 1950 til godt 25 pct. i 1960 og ca. 45 pct. i dag, og den årlige personaletilvækst i 1960erne har været omkring dobbelt så stor som i det foregående tiår.

I perspektivplanredegørelsen understreges det, at væksten i den offentlige sektor gennem 1960erne ikke blot har indebåret en hurtig udbygning af en række sociale goder og andre serviceydelser af betydning for befolkningen — en væsentlig del af velfærdsfremgangen — den har samtidig været en af de faktorer, som stærkt har bidraget til den uligevægt i den samlede økonomi, som i stigende grad har gjort sig gældende. Da det er den sektor af den samlede økonomi, som direkte er undergivet de politiske myndigheders styrende indgriben, må den — siges det i redegørelsen — være det vigtigste område for den offentlige planlægning.

Budgetoverslagene, hvori både de statslige drifts- og anlægsudgifter indgår, og anvendelsen af formålsbestemte budgetteringsrammer i finanslovsproceduren er vigtige redskaber i denne planlægning og styring. Det samme gælder ordningen med central

[Økonomi- og budgetministeren.]

fastsættelse af statens personalelofter. Det er imidlertid mindre end halvdelen af statens samlede udgiftsdispositioner, der dækkes af disse styringsmidler.

Arbejdsgruppen fremsætter nogle forslag, som skulle gøre det muligt at få bedre hold på den samlede udvikling inden for det offentlige. Blandt de vigtigste forslag skal her kort nævnes: det arbejde, der er sat i gang i økonomi- og budgetministeriet om en effektivisering af statens regnskabs- og budgetvæsen, bør fremmes, og der bør i tilknytning hertil søges formulere sådanne udtryk for mål og præstationer, som er relevante for en vurdering af effektiviteten i den offentlige indsats. I sammenhæng hermed er det foreslået, at det udvalgsarbejde, der er iværksat under indenrigsministeriet om et nyt budget- og regnskabssystem for kommunerne, fremmes mest muligt, og at den nyordning, som bliver resultatet heraf, gør en budgetmæssig „samkøring“ mellem den statslige og den kommunale sektor mulig.

Kommunernes andel af de offentlige udgifter har i de senere år været voksende, og denne tendens ventes fortsat gennem 70-erne; de problemer, dette skaber for effektiviteten af statens finanspolitik, har også givet anledning til andre forslag. Det anbefales således, at regeringen optager forhandlinger med repræsentanter for kommunerne med henblik på at skabe faste rammer for samarbejdet mellem staten og kommunerne om koordinering af udgiftspolitikken og ressourceforbruget. Arbejdsgruppen ønsker indenrigsministeriets virksomhed som statens koordineringsorgan i forhold til kommunerne styrket ikke blot med hensyn til den økonomiske side af sagen, men også i henseende til en samordning af virksomhedens administrative og retlige aspekter.

Arbejdsgruppens hovedanliggende har i midlertid været, hvorledes centraladministrationen bør være indrettet for at kunne løse planlægnings- og styringsopgaverne og for bedst muligt at kunne udnytte de virkemidler, som arbejdsgruppen som før nævnt selv har peget på.

Arbejdsgruppen finder ikke, at der kan opstilles en enkelt plan for centraladministrationens opdeling i departementer, direk-

torater og nævni, som kan anvendes på alle områder. Der er i stedet opstillet to principskitser, som kan benyttes som udgangspunkt ved den konkrete stillingtagen.

Efter den ene, som er tiltrådt af flertallet som den model, der normalt er mest praktisk, skal der ske en opdeling af centraladministrationen i departement og direktorater; her er arbejdsgruppen på linje med administrationsudvalget af 1960. Centraladministrationens opgaver i forbindelse med den daglige administration skal dog i videre omfang end tidligere foreslået varetages uden for departementerne, især i direktoraterne.

Efter den anden principskitse bør centraladministrationen inden for de enkelte områder opbygges som en enhedsorganisation. Et mindretal har — bl. a. under hensyn til den påbegyndte decentralisering af forvaltningsopgaverne — fundet, at denne ordning normalt vil være mest anvendelig.

Arbejdsgruppen er enig om at foreslå en vidtgående udlægning af konkrete sager til selvstændige centrale eller lokale myndigheder.

Med hensyn til departementernes interne organisation og arbejdsgang er der særlig med henblik på principskitse I stillet forslag om, at der tilvejebringes en arbejdsdeling mellem varetagelsen af administrations- og styringsopgaverne, planlægnings- og udviklingsopgaverne og departementets interne personaleforvaltning m. v.

Den overordnede koordination og planlægning af det samlede område forudsætter, at der etableres en løbende rapportering om udviklingen. Opgaverne omfatter i øvrigt den sammenfattende udarbejdelse af departementets bidrag til et eventuelt årligt eller flerårligt lovgivningsprogram såvel som til perspektivanalyser, budgetoverslag og finanslovforslag samt i forbindelse hermed udarbejdelse af baggrundsmateriale for en fordeling af ressourcer på budgetteringsrammer, hovedformål m. v.

Arbejdsgruppen har også stillet forslag om en mere systematisk efteruddannelse af centraladministrationens personale, bl. a. med henblik på at gøre det bedre egnet til samarbejde på det internationale plan.

Det foreslås, at de personalemæssige forhold i centraladministrationen tages op til bredere overvejelse bl. a. med henblik på

[Økonomi- og budgetministeren.]

en friere personalebevægelighed imellem de forskellige dele af centraladministrationen.

I forvaltningens virksomhed indgår i mange forskellige sammenhænge en konkret fastsættelse af den enkelte borgers retsforhold til det offentlige eller til andre private. Dette stiller ganske særlige krav til den offentlige forvaltnings organisation set i forhold til privat virksomhed. Arbejdsgruppen har været inde på disse spørgsmål ved sine overvejelser om, hvorledes centraladministrationens arbejde med konkrete sager, især klagesager, bør tilrettelægges. Arbejdsgruppen finder, at det ikke ud fra et retssikkerhedssynspunkt er nødvendigt, at netop minister og departement har afgørelsen i sådanne sager; det væsentlige er, at det organ, som har kompetencen, har en sammensætning og procedure, som er egnet til at sikre en betryggende behandling af sagerne.

Arbejdsgruppen har i denne forbindelse inddraget spørgsmålet om folketingets ombudsmands indseende med den kommunale forvaltning og har foreslået, at loven om folketingets ombudsmand tages op til revision med henblik på at sikre en ensartet ombudsmandskontrol i tilfælde, hvor forvaltningen har kompetence til konkret at fastsætte den enkelte borgers retsforhold, uanset om beføjelsen er hos statslige eller kommunale myndigheder.

Betænkningen har været genstand for overvejelser i administrationsrådet. Rådet erkendte ligesom arbejdsgruppen, at ministerierne ikke kan opbygges efter helt den samme læst, men at der på den anden side i alle ministerier må sættes mere ind på at løse planlægningsopgaverne. Der var i rådet enighed om, at det er vigtigt, at vi får en fast samordning af statens og kommunernes virksomhed. En detaljeret statsstyring er ikke ønskelig.

Det er klart, at organisatoriske spørgsmål må løses i nært samarbejde med personalet, og betænkningen har da også allerede været drøftet med de interesserede personaleorganisationer. Disse var sympatisk indstil-

let over for en generel reform af statsadministrationen med udgangspunkt i de synspunkter, arbejdsgruppen har lagt frem. Det blev fremhævet, at en sådan må ledsages af almindelige overvejelser om centraladministrationens personalepolitik, hvorunder man bl. a. nærmere må overveje betimeligheden af en konsekvent anvendelse af åremålsansættelse i chefstillinger, hvilket arbejdsgruppen har stillet forslag om. Der var forståelse for, at staten i sin ansættelsespolitik må være mere nuanceret end traditionelt med hensyn til krav om forudgående uddannelse.

Når jeg herefter skal redegøre for regeringens stillingtagen, må jeg først fremhæve, at der siden ministerialsystemets indførelse i 1848 har været gennemført mange reformer, men ikke nogen generel omordning af ministeriernes organisation og virkemåde. Det hører da også med til billedet af dansk administration, at ministerierne i ret høj grad fører deres egen selvstændige tilværelse.

Regeringen finder, at der bør foretages visse gennemgående ændringer, og at de forslag, der er fremsat af arbejdsgruppen, er et velegnet udgangspunkt for de videre overvejelser herover. Det er imidlertid klart, at omfattende reformer ikke kan ske i en håndvending alene på grundlag af generelle betragtninger.

Efter regeringens opfattelse er der 3 problemkredse, som det er nødvendigt at finde løsninger på inden for en kortere tid. Det gælder etablering af planlægningsorganer i ministerierne, det gælder indpassningen af kommunernes virksomhed i den samlede offentlige planlægning, og det gælder en tilpasning af centraladministrationen, således at den kan varetage opgaverne i forholdet til EF.

Hvad det første punkt angår, kan regeringen i princippet tiltræde arbejdsgruppens forslag om en gennemgang af de enkelte ministerområder med henblik på at gøre departementerne bedre egnede som planlægnings- og styringsorganer.

En sådan nøje gennemgang over en bred

[Økonomi- og budgetministeren.]

front vil imidlertid være tidkrævende, og regeringen har derfor fundet, at man indledningsvis må koncentrere sig om i alle ministerier at formere departementale enheder, der kan varetage de overordnede planlægningsopgaver for hele ministeriets område. Regeringen finder, at planlægnings- og udviklingsenheder af den karakter, som er skitseret i betænkningen, vil kunne bidrage til en mere effektiv prioritering og samordning af den offentlige indsats og være et nyttigt redskab for de enkelte ministres mere langsigtede reformovervejelser. Centraladministrationen må være i stand til systematisk at videreføre og videreudvikle det arbejde, der giver sig udtryk i de perspektivredegørelser og formuleringer af ministeriernes politik, som må danne grundlag for ny lovgivning, budgetoverslag og bidrag til finanslovsforslag.

Den del af ministeriernes virksomhed, som ikke går ud på reformarbejde, men på forvaltning i snævrere forstand, må naturligvis også gennemgås. Regeringen er enig med arbejdsgruppen i, at så mange løbende sager som muligt må henlægges til andre organer end de dele af ministerierne, som varetager den overordnede planlægning og styring. Men som jeg nævnte, finder regeringen det mest fremkommeligt først at sikre, at planlægningsarbejdet varetages hensigtsmæssigt, og derefter tage fat på den mere tidkrævende opgave at gennemgå organisationen i øvrigt.

Administrationsdepartementet deltager allerede i udvalgsarbejder om forholdene i ministeriet for offentlige arbejder, undervisningsministeriet, ministeriet for forureningsbekæmpelse og socialministeriet. De foreløbige erfaringer fra dette arbejde taler for at tage problemerne i den rækkefølge, jeg har nævnt.

Ministeriernes tanker om tilrettelæggelsen af deres planlægningsvirksomhed må gøres til genstand for samlet overvejelse. Sigtet er, at departementale planlægningsenheders opgaver, arbejdsgang og opbygning skal lægges fast. Jævnslidende hermed må der iværksættes en indsamling af oplysninger med henblik på ministeriernes administrative opbygning i øvrigt; administrationsdepartementet kan deltage i dette arbejde, så vidt kapaciteten tillader det.

Det er givet, at planlægningsorganerne må inddrages i budgetarbejdet. Når de er etableret, vil der bl. a. fra centralt hold kunne stilles højere krav til kvaliteten af det grundlag, på hvilket de vidtrækkende økonomiske dispositioner træffes. Hertil kommer, at forudsætningerne for en modernisering af statens regnskabs- og budgetvæsen vil være bedre, når der i hvert ministerium er enheder, der særligt har til opgave at tage vare på de langsigtede og principielle overvejelser.

Spørgsmålet om samordningen af statens og kommunernes virksomhed varetages i et vist omfang af regeringens byrde- og opgavefordelingsudvalg. Sekretariatsopgaverne er henlagt til indenrigsministeriets departement.

Regeringen finder, at disse samordnings- og styringsproblemer er vigtige. En stram finanspolitik må nødvendigvis følges op med tilsvarende tilbageholdenhed i de kommunale udgifter. Det er ikke tilfredsstillende, hvis det økonomiske samspil inden for den offentlige sektor skal bero på enkeltstående lovgivningsindgreb, således som vi har set det ved indførelsen af skatteløftet for 1972-73. Der må derfor, som også arbejdsgruppen foreslår, udvikles et løbende budgetmæssigt samarbejde mellem staten og kommunerne. Praktiske hensyn taler for, at man lægger hovedvægten på anlægsudgifterne og personaleforbruget. Indenrigsministeriet forhandler for tiden med de kommunale organisationer med henblik på en ordning for 1973-74. Jeg tror, at en forbedring af den statslige planlægningsvirksomhed, som nu vil blive gennemført, vil gøre det muligt at tilvejebringe et bedre grundlag for de kommunale myndigheders planlægning og dermed også lette budgetsamarbejdet. En reform af kommunernes budget- og regnskabsystem vil også være værdifuld for samordningen. Regeringen og kommunerne er enige om, at arbejdet med denne reform må fremmes mest muligt.

Ved landets indtræden i EF skal der være tilrettelagt en ordning i centraladministrationen, således at denne på hensigtsmæssig måde kan varetage det omfattende samarbejde med Fællesskabernes myndigheder. Regeringen har nedsat et udvalg under formandskab af markedssekretariatet og med repræsentanter fra de øvrige interesserede

[Økonomi- og budgetministeren.]

ministerier til at fremkomme med forslag til en sådan ordning. Det er regeringens ønske, at den tilrettelægges således, at man på den ene side sikrer en nøje koordination af regeringens synspunkter og stillingtagen over for Fællesskaberne og på den anden side ikke forflygtiger ressortministeriernes muligheder for at øve indflydelse og dermed deres ansvar.

De forslag i betænkningen, som vedrører centraladministrationens personalepolitik, bundet alle i den opfattelse, at en øget fleksibilitet i ansættelsesforholdene — en modifikation af bås-systemet både med hensyn til grunduddannelser og ansættelsesområder — er ønskelig.

Også regeringen finder det vigtigt, at der er mulighed for at kunne tilpasse bemandingen til de skiftende behov. Ved tjenestemandreformen er forudsætningerne herfor forbedret ved muligheden for fastlæggelse af videre ansættelsesområder. Vi mangler imidlertid en nøjere stillingtagen til, hvorledes disse ansættelsesområder skal lægges inden for centraladministrationen.

Arbejdsgruppen har anbefalet, at der er personalefællesskab mellem et departement og dets direktorater, og det har også meget for sig. Men det er et spørgsmål, om man skal gå videre; arbejdsgruppen har ikke leveret nogen løsning, som umiddelbart er egnet til gennemførelse. Økonomi- og budgetministeriet vil behandle problemerne, herunder spørgsmålene om en mere konsekvent efteruddannelse, i samarbejde med styrelserne og personaleorganisationerne. I overvejelserne må naturligvis indgå, at en vis fasthed i ansættelsesforholdet er ønskelig ud fra hensynet til at sikre administrationens folk en vis uafhængighed som rådgivere og ved deres stillingtagen til de mange retligt prægede spørgsmål, som opstår.

Lad mig slutte med at sige, at der er en lang række mere specielle organisatoriske spørgsmål inden for de enkelte ministerområder, som trænger til at løses, og som man arbejder med, men som jeg ikke har kunnet komme nærmere ind på her; jeg kan nævne de omfattende administrationer under undervisningsministeren og ministeren for offentlige arbejder. Blandt de mere generelle ting, jeg har lagt frem, vil der, som nævnt, i første række blive taget fat på

etablering af planlægningsenheder i departementerne, og jeg finder det helt givet, at vi står os ved at ofre tid og arbejde på systemets overordnede led, fordi dette vil bidrage til en bedre struktur og dermed til besparelser i de øvrige led, hvor jo langt det største forbrug af penge og personel finder sted. Vi må — og det har vel også de seneste begivenheder vist — bestræbe os på at skabe bedre forudsætninger for, at vi med kortere forsinkelse kan følge den løbende udvikling, og sådanne bestræbelser er sat i gang først og fremmest i de store ministerier. Vi må se disse bestræbelser som led i effektiviseringen og rationaliseringen af den offentlige administration, men uden derved at tabe de andre rationaliseringsbestræbelser af syne, hvad enten disse er rettet imod decentralisering, personalebesparelser, udgiftsbesparelser i bredere almindelighed eller andre områder.

Formanden: Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 2. juni, kl. 11 med følgende dagsorden:

1) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

2) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om optagelse af statslån i udlandet.

3) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v. (Ændring af beskatningsprocenter m. v.).

4) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af arv og gave.

5) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af ligningsloven [af Lembourn m. fl.].

6) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om opkrævning af indkomst- og formueskat for personer m. v. (Kildeskat).

[Formanden.]

7) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel.

8) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om forsikring mod følger af ulykkestilfælde. (Ophævelse af regler om dagpenge m. m.).

9) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om erstatning til tilskadekomne værnepligtige m. fl. (Ophævelse af regler om dagpenge m. m.).

10) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om børnetilskud og andre familieydelse. (Barseldagpenge).

11) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Kommunens adgang til at rejse sag om tilkendelse af pension).

12) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om invalidepension. (Kommunens adgang til at rejse sag om tilkendelse af pension).

13) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Kommunens adgang til at rejse sag om tilkendelse af pension).

14) *Anden (sidste) behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning i henhold til grundlovens § 47 med hensyn til statsregnskabet for finansåret 1969-70.

15) *Anden (sidste) behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om nedsettelse af et udvalg vedrørende visse naturforekomster [af K. J. Mortensen m. fl.].

Mødet hævet kl. 18.18.

109. møde.

Fredag den 2. juni kl. 11.

Den første sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 185) findes i tidenden sp. 6310).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 156 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om optagelse af statslån i udlandet.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 235) findes i tidenden sp. 6559).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 160 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v. (Ændring af beskatningsprocenter m. v.).

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 175) findes i tidenden sp. 6560, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 2785).